

Prilozi za povijest hrvatske književnosti.

Priopćuje Dr. Branko Drechsler.

I. Pjesnikinja grofica Katarina Patačić.

Stoljeće XVIII. u gradjanskoj Hrvatskoj veoma je zanimljivo s kulturnoga gledišta: kultura je velika, ali nije narodna. Kajkavska knjiga trгла je unazad, a naročito nema upravo nikakve književnosti svjetovnoga sadržaja na jeziku narodnom sve do Brezovačkoga. Među kajkavskim piscima nema ni jednog svjetovnjaka, pače i svjetovni se kler nigdje ne ističe; književnošću bave se najviše Pavlini i Isusovci, ali pišu najviše na jeziku latinskom (Pavlini: Ivan Kristolovec, Nikola Benger, Josip Bedeković, a Isusovci: Josip Mikoci, Franjo Ks. Hinterholcer, Kazimir Bedeković i Andrija Blašković), i to naučne radnje, ponajviše iz područja historije. A kao kajkavski pisci ističu se u XVIII. stoljeću do Josipa II. Pavlin Hilarion Gašparotti, od Isusovaca Franjo Sušnik i Andrija Jambrešić svojim rječnikom, pa Juraj Mulih svojim mnogim nabožno-poučnim knjigama.

S potpuna nedostatka književnosti kajkavske svjetovnoga sadržaja u XVIII. stoljeću do Josipa II. odlično mjesto zaprema jedina kajkavska pjesnikinja ovoga doba Katarina grofica Patačić.

Katarina Patačić bila je kći grofa Petra Keglevića, a majka njezina bila je grofica Ana Drašković. Petar Keglević umr'o je kao veliki župan požeški u Klenovniku god. 1749., ne ostavivši muškoga potomka, već samo dvije kćeri, Josephu, poslije udatu groficu Sermage, i Katarinu. Bilo mu je tek 28 godina. Njegova kći Katarina god. 1763. udala se za baruna Franju Patačića, sina kolunela Stjepana Patačića, koji je iste godine postao grofom. Katarina bila je neobično lijepa, a donijela je mužu svoja dobra Popovec i Kalnik sa Gušćerovcem te kuću u

Varaždinu, a Franjo Patačić imao je svoja dobra Novigrad, Vidovec i Sv. Iliju.¹⁾

U sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu nalazi se pod signaturom S. M. 32. C. 39. zbirka kajkavskih pjesama sa naslovom „Pesme Horvatske.“ Zbornik je u koricama, izvezenim bogatim baroknim nakitom sa monogramima: monogram na stražnjim koricama jesu slova K C P (Katarina Contessa Patačić), a jednako potpisana je pjesnikinja i ispod posvete. I naslovna stranica na početku zbornika, što je ovdje snimismo, umjetnički je izrađena, i ona nam kazuje mnogo: tu je slika pjesnikinje, potpisana su dva umjetnika, koji su iskitili zbornik; zabilježeno je, da zbirka potječe iz Varaždina god. 1781., i napokon je zanimljivo, da se na naslovnoj stranici ove zbirke galantne ljubovne poezije već u to doba nalaze narodne dvojnice sa tamburom.

Rukopis „Pesme Horvatske“ poslao je god. 1851. Narodnome Muzeju Škender Zdenčaj od Zahromić-grada, koji u dopisu kaže, da je rukopis čuvala grofica Eleonora Patačić, a poslije njene smrti da je njemu poklonjen, i da je on čuo od „pouz dane ruke, da je ovu knjižicu pisala grofica Katarina Patačićka.“²⁾

Katarina Patačić pjevala je ove pjesme jamačno ranije, u mladjim svojim godinama, a god. 1781. sastavila ih je u osobitu zbirku. Vrlo je zanimljivo, da one odaju utjecaj talijanski, a ne njemački, i neke su pjesme upravo prevedene iz talijanskoga. Utjecaj talijanske kulture bio je u to doba dosta jak u gradjanskoj Hrvatskoj, a talijanski jezik bio je udomaćen kod naše aristokracije. A. Hoffmann, pastor Arcadiae, pjevao je u Zagrebu za odličnike pače i talijanske prigodnice („Rime per il Giorno di Nome della Sig. Contessa Giulliana Szecheny“, 1784., te „Componimenti, poetici nella installazione alla suprema dignita di bano del Regno di Croazia di sua Eccellenza Fr. Eszterhazy in Zagabria“, 1783.)

Naša kajkavska pjesnikinja živjela je doista najviše u svojoj kući u Varaždinu, koji je u to doba bio političko i prosvjetno središte gradjanske Hrvatske. Adam grof Oršić crta nam živim bojama sliku tadašnjega života u Varaždinu, a naročito spominje grofa Franju Patačića. „Um das Jahr 1770 fing der verderbliche und die Kräftenfülle übersteigende Luxus sich in Croatien zu ver-

¹⁾ Balthasari Adami Kercselich: *Annuae 1748—1767. Monumenta Spectantia, Scriptores*, vol. IV. (na različitim mjestima).

²⁾ Narodne Novine, god. 1851. str. 650.

breiten; man sah besonders in Warasdin, wo der Sitz des Consili Banalis war, von der neuesten Art prächtige Equipagen, Tafelsilber, prächtige Livreen, Laufers, französische Köche. Die Excellenzen, Magnifici liessen theuere Moden von Wien kommen, es wurden ordentliche steife Gesellschaften gehalten, kurz um, Warasdin war klein Wien. Dieser Luxus überstieg die Kräfte der Nation und Mancher, besonders Graf Franz Pattachich, wurde so zu Grunde gerichtet, dass seine und seiner Frau Güter exequirt wurden.“¹⁾

U ovoj sredini, gdje Oršić spominje i „eine Menge gelehrte oder problematische Frauen“, živjela je naša pjesnikinja, i tu su nastale njene kajkavske ljubavne pjesme, što ih je posvetila Adamu Patačiću (1717—1784), tada nadbiskupu kaločkom, koji se i sam bavio poezijom, bio članom Arcadiae u Rimu pod imenom Sirasius Acrotophorius, te se u nadbiskupskoj knjižnici kaločkoj sačuvalo više njegovih pjesama i rječnik hrvatskoga jezika.

Katarina Patačić pjeva na kajkavskom narječju, ali već s jakom primjesom štokavštine, a njezin pravopis nije tako zapleten i pun osobina kao u kajkavskih pisaca još uoči preporoda, već je dosljedniji i jednostavniji, kako pokazuje ova shema:

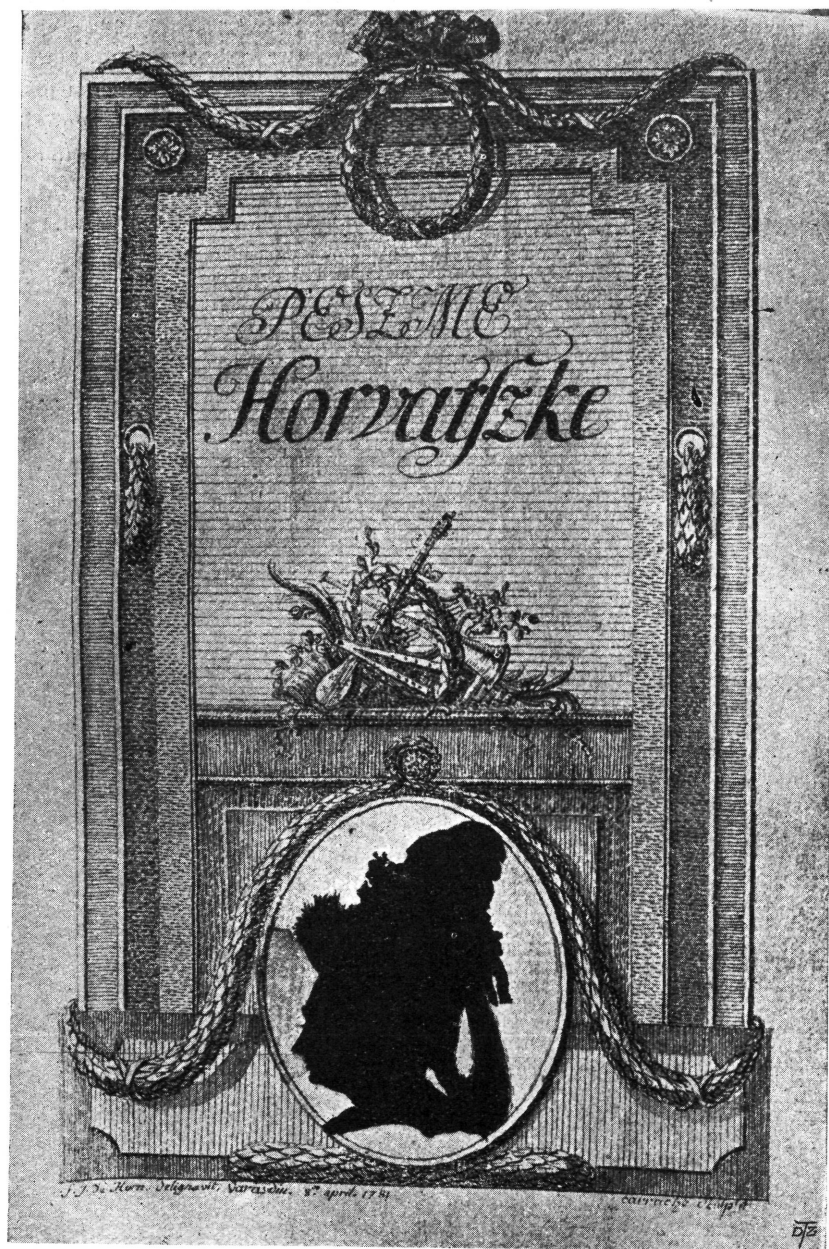
l	n	đ	c	z	s	č	ž	š
ly	ny	gy	ez	z	sz	ch	sf	fz sz
							fz s f	

Za slovo ž imamo dakle dva znaka, za š pače pet znakova, ali ostala su slova dosljednija. Razlike između č i ć ne poznaje. Od osobina pravopisnih spominjemo slovo h kao znak duljine (na pr. gen. pl. vufzniczh).

Pesme Horvatske.

Najizvišenešemu, svetlešemu i poštuvanešemu gospodinu, gospodinu Adamu iz slobodnih baronov Patačić od Zajezde, stolne Koločke i Bačke, cirkvih redno zjedinjenih eršegu, previsokoga reda Sv. Stefana, kralja Apoštolskoga, velikoga križa konjaniku, Njih obodvoje kraljevske svetlosti sadašnjemu bližnjemu skrovnostih tolnačniku vu previsoki septemviralski tabuli skup-sucu, kak i kraljevskoga mudroskupčine Budimske senatuša predsjedniku etc. etc. dobrostivomu gospodinu.

¹⁾ Memoiren des Grafen Adam Orssich de Szlavetich. Kukuljević: Arkiv. X. 276—277.



Naslovna strana zbornika „Pesme Horvatske“.

Da vsaka najizborneša krepost polag lepoznanstva opstati more, očituju Njih Excelencije: aldujem ja knjižicu ovu, ne visokem onem, koje Njih Excelencije dičiju, častim, nego aldujem takovu samo, kreposnomu lepoznancu, po kojem časti još više rasvitlavaju se; vrednomu domoroču, koterega da njegovi ljube i izvišuju, dostojno jest. Ovo je, što ja vu Njih Excelencije preštimavam, i mene genulo je, vjedinese ove Horvatske pesme njima predati. Ah, da tko može njima tuliko zadovolnosti zavdati, kuliko ja iz vsega srca on čas spoznavam, kad imenujem se Njih Excelencije

najponizneša službenica

K(atarina C(omtessa) P(atačić).

Pričetek ljubavi.

Kaj je meni vezda došlo,
 Kad je dete lepo prošlo,
 V mojoj vendar misli je?
 Kaj je, da će prem odhađa,
 Kak se meni sad događa,
 Misel za njim šetuje.
 Zakaj su mi takvi trudi,
 (Takve muke ni med ljudi)
 Ja se nemrem razmeti.
 Ne znam reći, je li muka,
 Kaj mi srce tako burka,
 Ali pak kâ radost je?
 Ako muka je, kaj ćutim,
 I s kem misel moju mutim,
 Oh, kak draga muka je!
 Muka! Kâ me tak veseli,
 Da od mene vse odeli
 Kaj bi žalost moglo dat.
 V prsah novi nemir budi,
 Srce vugodno obudi,
 Da na miru nemrem stat.

Lepote

obraza moje Kate.

Prilične potokom pesmice tecite;
 Pogled oka drage prilično zrecite;
 Jamice lic njejnih ljubljeno spišite;
 Vusnic slast rumenih dostojno zvisite
 Vu jezikuujem.

Kate! Svetlos oka tvoga srce tali,
 Vse veselje vu njem sproti se razžali,
 Ako se ljubleno meni ne nasmeješ,
 I slast nezgovornu Ti mi ne razleješ
 Na obrazu Tvojem.

Cipripor se negda igral z licem Tvojem,
 I kušujući stisnul dvakrat s prstom svojem,
 Tak Ti je znamenja ljubavi ostavil,
 Ovak na Tvem licu jamice postavil,
 Z kojemi me gubiš.

Roža se pred vustmi Tvojemi zakriva:
 Ar njih farba zorju vugodno pokriva,
 O, tri puta srećen, ki je za Te rođen,
 Blaženstva vmrtnelne po njem cil je zgođen,
 Koga Ti oblubiš.

Očituvanje ljubavi.

Zaradi Tvoje zmožnost vrednosti,
 Zvisujem vu Tebi zrok čednosti;
 Ljubiti, ljubav v srcu skroviti,
 Morje je orati, zrak parati:
 Znaš li, da Tvoj kip srce tali,
 Želne ljubavi vugodnost kali.

Istinujem, kak brz sem Te videl,
 V osupnost sužanstva jesem dospel;
 Molim Te, da denes Tvoj odgovor,
 Nakanjenja moga ne bu pomor:
 Lepote Tvoje dika mene slasti,
 Z velikoćum svoje oblasti.

Smrt življenje, življenje smrt slaže,
 Skončavanja mojega slape zvaže,
 Sitkoća slapov strmnost prevaže,
 Jezerišća glublinu za grob mi kaže,
 Vu njem bu moj kip kruto rad prebival,
 Kot prah i pepel Tebe zazival.

Jedna sestina zvrhu gore rečenoga

Očituvanja.

Za zvršiti lepe misli
 Pamet hasni, kunšt pomaže:
 Fale kunšti, blude misli,
 Kada nebo ne pomaže.
 Njega nebo ne pomaže,
 Ki se nebu prek ne vlaže.

Ljubleno tuguvanje.

Gledaj, draga, srce moje
 Vu žalosti vtopeno.
 Kad mi braniš lice tvoje
 Kušavati ljubleno.
 Zakaj si me, lepa Kate,
 Zorja mâ, ostavila?
 Če ti več ne mariš za me,
 Za me druga ni vila.
 Ti jedina moja radost,
 Kâ zdržavaš živoga,
 Ne dopusti, da me žalost
 Na tla hiti mrtvoga.
 Ako želiš vusta moja
 Videti oplahnena,
 Prosim konče ruka tvoja
 Oči zapre, ljublena.
 Znam, da vreden ja milosti
 Tvoje nisem vživati:
 Od tvê vendar ljubenosti
 Jošče morem ufati,
 Da rumena vusta tvoja
 Hoću me okrepiti.
 Na tvu službu radost moja!
 Još me pusti živiti.

Vukaneotkrivanje¹).

Nekaj si napisal za ljubav nekakvu,
 Ku ja nikak ne znam, nit ne poznam takvu.
 Kak to reći moreš, da sam te ostavila?
 Vem se s Tobom nisem ja nigdar ni spravila.
 Žal mi je, da ljubav, kâ ti stalna bila,
 Po nesreći s tugum je se zamenila.
 Ako te je ljubav takva veselila,
 Štimam, da tvâ čednost to ni vredna bila.
 Pišeš, da si stalnu ljubav mi pokazal,
 S tem hteć reći, da si veru mi prikazal.
 Niti sem kû ljubav pri tebi ja vidla,
 Nit podatu veru od tebe gda zdigla.
 Kak me tvorit moreš, da ti srce ranim,
 Kada se ja sili srca tvoga branim?
 Ne, ne moja misel, da kô srce ranim,
 Samo ljubenomu sužanstvu se branim.
 Nit se hasni tužit, da nimaš milošće:
 Ne beše nju trošit, imal bi nju jošće.
 Ja te za nju nemrem nikakor pomoći,
 Ar je samoj treba milost vu dne, v noći.

¹, Il disinganno.

Zato mâ je dužnost poštuvat vsakoga,
 Ar ni znat, kak milost deli se od koga.
 Zato te krv tvoja niš naj ne zapeče,
 Kad vidiš, da lestor gdo se z menum šeće.
 Ni se treba čudit, da se koji beži,
 Kajti cena njegva v drugeh ceni leži.
 Cvetek folicu ljudi malo cene,
 Cena njoj pogine, brže li povehne.
 Kad za golubicu golub već ne mari,
 Lahko golubica z drugemi se spari.

Tugovanje

za dragum.

Puste loze, k vam se vteče
 Puno tuge srce mê:
 Kadi nigdo biti ne će,
 Da pokoje najde svê.
 Kajgod drago biti more,
 Za me već veselje ni;
 Gdo za mir me sad pomore?
 Kad jur na me vse mrzi.

Moja Kate, lep moj plamen! *tulli*
 Poveć drevje tu li ni?
 Ja nagledam vsaki kamen,
 Jaj, ma Kate nigdi ni.
 Kak nas dostkrat svrži drage
 Sencum jeste zakrile,
 Slatke vure, kak ste nagle,
 Kak ste brzo minule!

g. k. Konč povečte, drage svrži,
 Bum li dobro videl mê?
 Jaj, kak mi šumi glasa drži,
 Ter štimam, veli, da ne.
 Čut je nekaj vugodnoga:
 Zdehnenje brž čuje se?
 Zdehnenje mort dobra moga,
 Ko veli, da vrne se.

Ah, ne, ne, neg potok šumi,
 Ki po prudu steče se:
 Ah, ne šumi, nego k tugi
 Mojoj milo plače se
 Ali mort se Mila vrne,
 Ter bu kesno i zahman:
 Na moj prah gda gled obrne,
 Još kâ suza zide van.

Senja.

Vu snu vendar mi dobadja,
 Ka mi ljubav mu naradja,
 Batriva mi muke mê.
 Daj pravicu, ljubav, Tvoju,
 Istinskešu senju moju
 Včini; al ne zbudi me.
 Nut pri jednom pustom zdencu,
 Polek dreva istom vencu,
 Kate, senjam od Tebe.
 Senjam, ali tak da štimam,
 Da ni senja, neg da imam
 Pravu Kate pri mene.
 Čvrčat ptice, teči vode,
 Šumet listje, ter da hode
 Vidim, Kate, noge Tvê.
 Od bistrine oka Tvoga,
 Trepetanje srca moga,
 Cutim polek navade.
 Kad Te vidim meni milu,
 Bože, kakvu čutim silu?
 Je li senja? — da dvojim.
 Drago kad prijemljam ime,
 Kad reč Tvoja medeni me!
 Ves v radosti se gojim.
 Ah, da vidiš, kak se jasne
 Mile oči, ter kak hasne
 Za lepotu zvisiti.

Kâ si vsigdar mi ne mila,
 Ne bi nigdar me mrzila,
 Ki Te moram ljubiti.
 Kakov jesem ovak ostal?
 Vu kakovi misli postal?
 I kaj onda rekel sem?
 Ni mi moči zgovoriti,
 Ne ču vendar to tajiti,
 Da Tvê ruke prijel sem.
 Niti mleko ne beleše,
 Neg Tvê ruke najčisteše,
 Stokrat ove kušnul sem.
 Ti si farbu premenila,
 V licu si se zrumenila,
 Zmoknule su oči Tvê.
 Ali nut, gda najmenj štimam,
 Jalnoga Fillena imam,
 Svedoka tadbine mê.
 Ov me splaši, srce zmuti,
 Kô zakipi, zdrsnuc zbudi,
 Kratka radost prošla je.
 Je, je prešla kakti tenja,
 Ljuda radost, moja senja,
 Žar moj z tenjum prešel ni.
 Ako kakvu radost daje
 Senja, kak pak den postaje,
 Mê trplenje ponovi.

Spričanje

pri Katice.

Hvala Tebi, Katice!
 Na Tvê vkanlivosti,
 Zešel sem iz temnice,
 Ljubil sem Te dosti.
 Jur i meni jesu
 Bogi milostivni,
 Niti mi već nesu,
 Z ljubavjum tvum silni.
 Vgasel je moj ogenj,
 Nemrem srdit biti,
 Kaj bi samo mogel
 Ljubav kakvu skriti.

Ne premenjam farbu,
 Kad Tvê ime čujem,
 V srcu nimam larmu,
 Če prem Te zgledujem.
 Senjam, ali vsigdar
 Senja moja nesi;
 Zbudim se: već nigdar
 Prva misel jesi.
 Kad mi dalko jesi,
 Ne želim te bliže,
 Nit gda dalko nesi,
 Drago mi je više.

Od Tvoje lepote
 Misleć ne omiljam,
 Niti već na špote
 Tvoje srdit bivam.
 Kad sem s tobom blizom,
 Zburkanja niš nimam,
 I z mêm protivnikom
 Lahko Te spominam.

Gledaj me srdito,
 Govori mi lepo,
 Ne to hasnovito,
 Oko me bu slepo.
 Nit mi zapoveda
 Govorenje Tvoje,
 Nit Tvê već pogleda
 Oko v srce moje.

Od Tebe radosti
 Nemrem već imati,
 Nit kakve žalosti
 Zrok mi moreš dati.
 Ar prez Tebe ljubim
 Gore i ledine,
 Nit s Tobum, gde ćutim
 Nepovolnost, gine.

Istinsko valujem,
 Da još lepa jesi,
 Neg od srca čujem,
 Da prez para nesi.
 I (žal naj Ti ne bu)
 Falingu sem imal,
 Gda v Tvojem pogledu
 Lepotu sem štimal.

(Sram me je) gda streću
 Ljubavi sem vlomil,
 Štimal sem, da v telu
 Srce sam si zlomil.

Ali, za zlu vuji:
 Iz sile se znesti,
 I za prostom biti,
 Vse je moć podnesti.

Ptici pripeti se
 V lepek doleteti,
 Perje prilepi se,
 Njoj pak odleteti.
 Perje pogubleno
 Brzo vzeme na se,
 V mesto pogibelno
 Lahko već ne da se.

Štimaš, da ne da se
 Pogor star zatreti,
 Kajti nit ne da se
 Jezik moj zapreti.
 Nagnenje nature,
 Kate, reći sili
 Oneh, ki su v hude
 Pogibeli bili.

Ovak i vojnaci
 Viteštva činjenja,
 Kak su bili jaki,
 Kažu ran znamenja.
 Kaže tak i sužen,
 Kada vu(j)de z muke,
 Veselo lanc ružen,
 Breme njegve ruke.

Zato ja govorim,
 Da se zadovolim,
 Nit se zato borim,
 Da se s Tobum zvolim.

Nit bum pital Tebe,
 Je li imam pravo,
 Nit je li od mene
 Čuti Tebi zdravo.

Nestalnu Te pušćam,
 Gubiš srce verno,
 Sudit Ti dopušćam,
 Ki bi vesel prvo.

Znam, da ne će k Katici
 Tak verni već dojt, i
 K takvi ciganici
 Lahko mi bu projt.

Pogovorenje

gori rečenoga spričanja.

Vtaži srce Tvoje,
 Draga Kate, prosti,
 Falinge su moje
 Još vredne milosti.

Zaisto prostoga
 Hvalil sem se sada,
 Ali, veruj, toga
 Ne bude nikada.

Prav je, da zakriti
Htel sem plamen stari,
Za koga tajiti
Srdil sem se s kvari.

Če prem ime Tvoje,
Nikaj me ne zmuti,
Kažu oči moje,
Kak si srce čuti.

Vsigidr i v snu jesi
Na pamet mi vpala,
Ar i gde Ti nesi,
Ma Te misel mala.

Če mi dalko jesi,
Sprot želim te bliže,
A kad blizu jesi,
Kaj ču želit više?

Če te ne spominam,
Vse mi je netečno,
Ništ v pameti nimam,
Vse mi je nesrečno.

Ime Tvoje zmirom
Na jeziku imam,
Z istem protivnikom
S Tebe se spominam.

Reči Tvê i oči
Jesu takve moči,
Da njim vu dne, v noči
Branit ni se moči.

I zvan slasti Tvoje,
Zapovedi volje,
Nikam srce moje
Ne giblje se bolje.

Prez Tebe radosti
Ja nemrem imati,
Prez Tebe žalosti
Vse mi hoče dati.

Ar s Tobum ja ljubim
Gore i ledine,
I gde Te počutim,
Nepovolnost zgine.

Sada prav valujem,
Da Ti lepa jesi,
Ter od srca čujem,
Da nit s parom nesi. *U*
Žal mi nigdar ne bu,
Da sem Te rad imal,
I gda v Tvom pogledu
Lepotu sem štimal.

Ljubavi gda strelu
Hotel sem vlomiti,
Štimal sem, da v telu
Srce mi če zgniti.

Ali s čem nevoli
Mojoj sem se branil,
Nis pomagal boli,
Pače sem se ranil.

Kakti goder ptica,
Kâ vu lepku vzeta,
Borec sirotica
Jošće se zapleta.

S krelutjami trepčuec
Strgnut bi se rada,
Več se v lepku mičuec,
Več v sužanstvo pada.

Misli, da ne da se
Plamen moj zatreti,
Niti da ne da se
Želja mâ zapreti.

Nagnenje nature
Ljubavnike sili
Povedat, kak v hude
Vručine su bili.

Kude i vojaki
Vojske zla činjenja,
Idu vendar jaki
Na vojske znamenja.

Vrne se i sužen,
Misleći na muke,
Bežeć bolje ružen
Lanc od druge ruke.

Če za Te govorim,
Sprot se zadovolim,
Najbol se pak borim,
Kak se s Tobum zvolim.

Prosti, prosim Tebe,
Kaj nis rekel pravo,
Včini, kaj češ z mene,
Srce mē bu zdravo.

Nestalnost vsu pušćam,
Primi srce verno!
Včinit Ti dopušćam
Z menum vse kak prvo.
Znaj, da hoćeš, Kati,
Vernost v meni najti,
K kakvi ciganici
Ne pusti me zajti.

Ljubčica uskok.

Iz tretjega neba došestna kralica,
 Ja, koja mu jesem skupa i božica,
 Išćem sina moga uskoka Ljubčica,
 Ki ze vsemi lada, maloga bogčica.

Ov ki stoprav snočka v krilu mom sedeći,
 Zbilja li al navlast z menom se šaleći,
 S strelum pozlaćenum levu stran mi rani,
 Ter da od kaštige sebe on obrani,

Bežeć z moga krila leteć se je zmeknul,
 Nigdar ne znam, kamo vezda se vmeknul,
 Ja, koja mu vendar moram biti mati,
 (Srda se na milost lahko preobrati).

Vse, kajgod je moglo bit, sem vučinila,
 Da bi moga sina uskoka dobila.
 Vse vu nebu strani jesem preiskala,
 Da bi moju radost nazopet imala.

Tak i k vam sem došla, kratki vmrtelniki,
 Kam znam, da dohode takvi stanovniki,
 Ne bi li med vami, tužna, mogla čuti,
 Kada li mojega uskoka su puti.

Niti se ga ufam, če prem ste ga želne,
 Ja med vami najti, o žene vmrtelne!
 Ar če prem dost puti, istina je prava,
 V licu vam i lasih igrajuć zletava.

I če prem na vratih milosti vam kući,
 Milo stana proseć jako se izmući,
 Nije vendar, ka bi v srcu mu stan dala,
 Ar je vse jur puno ružnosti i jala.

Neg pri vas, se ufam, sreća mi posluži,
 Najti ga, dvorjanski poglaviti muži!
 Od kojeh jednoga najti ni takvoga,
 Ki ne bi nastanil'z srca sina moga.

Ja se k vam obraćam, prijateljska četa,
 Pri kom je, povećte, radost ma prijeta?
 Ki pove, kud hodi, kušec će imati,
 Kakvoga najslaje znala budem dati.

Ki pak'z tudjeh stranih meni ga dopelja,
 Dat mu ću, kaj more hteti njegva želja:
 V mogućnosti mojoj niš naj ne ostavi,
 Če takaj poželi kraljestvo ljubavi.

Ovo vam prisižem čez vsu tmine silu!
 Dajte, dajte moga sina k momu krilu,
 Ali zmed svih nigdo ništ ne odgovarja,
 Nego mućeć vsaki srce mi vumarja.

Niste li ga vidli? Mort ga ne poznate?
Morebit je z vami, da niti ne znate?
Če bi morda svoje kreljuti bil strgel,
Strele vse otajno tok i luk zavrgel.
Koja vsem skažuju istinska znamenja,
Kakva su vu harcu njegova činjenja,
Zato ću znamenja takova vam dati,
Po keh njega bude lahko vam poznati.
Ljubčić, ki potait vsigdar vam se trsi,
Če prem star himbena vnogo nosi prsi:
Kruto mal se vidi, da bi štimal dete,
Obraz i kotrige, kada gledat htete.
Nestalen, kot dečko, vsigdar sobum giblje,
Kamogoder zajde, tamo sprot pogiblje.
Vu dečinskih čačkah svoju radost ima,
Zvrhu keh pogibel i zlo nikaj nima.
Brzo se rasrdi, brzo se vumiri,
Reći bi, da bolje ni na svetu zviri,
Tak, da v jednom času smeje se i plače,
Če nema ni svite od veselja skače.
Rudasti su lasi njemu, i kak zlato
Gusti, dugi, kakti da bi skrbel zato,
Raskritu vsu glavu on naveke nosi,
Oprave pak telo nikakve ne prosi.
Obraza njegovoga farba bol je živa,
Nego farba plamna nikakvoga biva,
Čelo pregizdavo vsem obilno kaže,
Da ga nikaj čini ljubavi ne plaše.
Oči prekoredno pak ima vužgane,
Vsigdar na smeh spravne, da koga vukane,
S kemi gusto miže, ali ne prez zroka
Raven niš, neg tački vse gledí spod oka.
Njegveh vust su reći pune mleka slasti,
Da kigod je čuju, mogu se dopasti,
Če kaj nezvršeno ali kratko reče,
Kak se je navadil, ima puno sreće.
Njegvo govorjenje puno je dragosti,
V kojem niš ne menka ružne vkanlivosti,
Tenko grlo, reći su mu jako glasne,
Već njim smeh na vustah, nigdar ni prez hasne.
Ar pod njim, kot kača v rožah lepo dehne,
S himbenostju vkani, s vkanlivostju pehne.
Ako s kem po sreći prvič se zestaje,
Vsu svú dragovlnost poniznomu daje.
Ter z dragoljubnostjum, ku v obrazu nosi,
Kakti siromaški putnik stana sprosí,
To si za jedinu, kû more dobiti,
Milošću poveda, ne će proć oditi.

Kad pak jenkrat zajde nuter v novo stanje,
 Vse polahko prične držati se na nje,
 Ter vu malom času zgizda se tak jako,
 Da ga prenebiti ni moći nikako.

On od srca taki sam će ključ imati,
 Stare stanovnike sproti van stirati,
 I na mesto takvih druge nuter deti,
 On za svoga sluga razum će imeti.

Zapovedi svoje pameti će dati,
 Ovak v jednom hipu krvolok postati,
 Gost ovako mirni preganja ter rani,
 Ki se suprostavi, ali mu se brani.

Kad jur čuli jeste od mene znamenja,
 Kak je njegov obraz, kakva su činjenja,
 Ako mozibiti pri vas more biti,
 Prosim vas, povete, najte mi ga skriti.

Ali — — vidim — — nemrem odgovor dobiti :
 Moret bi ga radi meni zatajiti?
 Norci, pak bi radi Ljubčića zakriti?
 Ne budete norci, to ne more biti.

V očeh i jeziku brzo se pokaže,
 I sto drugeh vrsti, kak koga premaže,
 Tak, da će se zgodit, kaj se dostkrat zgadja,
 Od koga se nosi skrita v nadrah kača.

Koja, gda se štima, da najbolje spava,
 Z grizom, krvjum, kričom, ki ju nosi, zdava.²
 Ja zajednič će nemrem njega pri vas najti,
 Idem pre nadalje, neg ću domom zajti.

Ljubomornost.¹⁾

Žena, kâ tak jako mojemu si draga,
 Od koga se zmirom hvali tvoja snaga,
 Vre tve lepe lasi, vusnice vre hvali;
 Vsaka reč tva sproti srce mu zapali.
 Poveć mi, kad oči vu nega si dela,
 Nisi li mu sproti vsu moć njegovu vzela?
 Je li te tak hudo, kad te je zagledal,
 Ali pak srdito, kakti mene gledal?
 Znam, da tve prelepe i prebistre oči
 Vzele su, kem lahko branit ni se moći.
 Znam, da ti si onda — — kaj zakrivaš oči?
 Vidim, da rumena bivaš mi nazoči,
 Reci, odgovori: Ah, zatisni zubi,
 Mući, će ćeš reći, da te jošće ljubi.

¹⁾ La Gelosia.

Navuki

za Lepe.

Da prorokuvana zla ne bi ga vbila,
 Tetis je si sina k Likomedi skrila.
 Ov vu ženski sviti: nut, kak Pyr ishada,
 Kada z Deidame Achil ga porada.
 Ljubavi vkanlivost, kak daleko zajde!
 Kada će da v srcu vašem stana najde,
 Vu vašega spola svitu premeni se,
 Lepe, v vsu naturu zaufati ni se.
 Od Psiche dobrota tulika je bila,
 Da je ljubavnika Ljubčiča dobila,
 Ova takve sreće je se zahodila,
 Kad, ki vse oblada, je si zarobila.
 Lepe, če vas takva sreća želne mami,
 Ako nje nesreće zeznali ste sami,
 Ne želite dobra vi največša znati,
 Veliki vas znadu ljubiti prestati.

Stalnost

prijateljstva.

Na čalarnom ovom svetu	Žarko sunce, zorja lepa,
Vsa, kaj vidiš, su nestalna,	V zraku škrllec glasno speva,
Lepoj roži v svojem cvetu	Vendar temna noć i slepa
Mraz i zima jesu jalna.	Vu turobnost vsa pak deva.
Protuletno drago vreme,	Sama stalna jest prijaznost,
Človečanske zrok radosti,	Kinč ov anda alduvati
Ali zima vsa prevzeme,	Jest vernomu srcu dužnost:
Vživat brani vugodnosti.	Njega s sobum zakopati.

Zvrhu othajanja

jedne Lepe.

Žalost Tvoga othajanja,
 Veruj, bi me v bila:
 Neg to Tvoga ostajanja
 Radost bi včinila.
 Andar vmreti moram, draga moje Kate,
 Od žalosti, ali od veselja za Te.

Zvrhu

vučenika i navučitelja.

Nekaj žive vučenik, ki krepost zvuči se na hitrom;
 Nekaj žive vučitel, ki znati navuča na brzom.

Ja sem vu morju: ne vidim brege.¹⁾

Dalko od kraja jes med slapi,
Ma pogibel mene trapi,
Ni tolnača, gdo ga zmore,
Ter z milosti mi pomore?

Iznenada burka posta,
Nit mi pomoć kakva osta:
Kad v hudobi me nesreće
Prijateljstvo se odmeće.

Če to vusta ne vele.²⁾

Če prem vusta ne govore,
Kazat lice dost Ti more
Stalnost prijatelja tvoga,
Srce sluga prevernoga.

Kaj s čini da pokaže,
Kak njegova vernost važe,
Da tak srečen more biti,
Ne prestaje to prositi.

Ti znaš, da zaljubljen jesem.³⁾

Da ja ljubim, je Ti znano,
Dogođenje mē tek rano,
Ah, ki milost će dobiti,
Nemre milost zakratiti.

Te milosti, kû Ti dajem,
Ova, kû želim, je najem,
Vreden milost ni dobiti,
Ki god smiljen ne zna biti.

Ali od ljubave, ali od radosti.⁴⁾

Da z ljubavi, da s pokoja
Nejde z mene duša moja,
Čudno, Bože, drago moje!
Krepost je lepote Tvoje.

Slast Tveh reči moć mu vene,
Neg Tvoj pogled jači mene,
Kad oživa srce moje
Opršeno od sreće svoje.

Nemam srce na himbarije vадno.⁵⁾

V himbenosti nisem vадna,
Sreća za me ni prikladna,
Kâ se mora kupovati
Ter poštenje za nju dati.

Kak me hoće pomagati,
Stiske, strabe pretirati,
Mû nemarnost popraviti,
Ali mû sramotu skriti.

Vre fančen jesi.⁶⁾

Vre fančlivost jesi zvodil,
Vre i mene si zarobil,
Već za zmožnost tva nis jalna,
Kralj si, otoci bum ti stalna.

Naj Egiptuš Bogom hvali,
Ki su Tebe kralja dali,
Ter iz mene peldu jemlje,
Kakov dar si ti na zemlje.

¹⁾ Sono in mar: non veggo sponde.

²⁾ Sel labro nol dice.

³⁾ Tu sai, che amante son io.

⁴⁾ Se d'amor, se di contento.

⁵⁾ Non ho 'lcore all'arti avezzo

⁶⁾ Già vendicato sei.

Vse dosad i z neba.¹⁾

Kajgod htel sem poprijeti.
Vse sem z Bogom htel početi,
Milostivno je pomagal,
Kajgod dosad sem obladal.

Ah, i sad me naj pomaže,
Ki mi lepu misel kaže,
Vse vernosti, vsa hotenja,
I ki srca zna željenja.

Tak je, verujem ti, ljubleno dobro.²⁾

Dueto.

I. Sad Ti pričem verovati,
V srcu momu mir imati,
Sad mi kažu Tvoje oči
Lepo srce jake moči.
II. Če mi pričmeš verovati
Vsoj ču sili suprot stati,
Nit je splašit srce moči,
Ko Ti kažu moje oči.

I. Kinč moj, naj me ostaviti.
II. Veru ču Ti založiti.
II. Ah, bu li več moč živeti,
Če nas sreča skup če deti.
II. Plamnu tomu naj se smili,
Koga ljubav takva sili,
Ter na moč se naj spomene,
Prva ljubav kak nas rene.

Siromaško srce trepečeš.³⁾

Milo srce, kak trepeče,
Dan prez škode biti ne će,
Srce moje kak trepeče,
Milo srce! — vsaki reče.

Mili Bože, kaj će biti,
Morala bum pogubiti
Dobro, kô je ljubav bilo
V prsi moje zasadilo
Milo srce. Repetitur.

Moreš li hvaliti Tvoje krivice.⁴⁾

Nu: se diči s Tvum nesrećum
Sužen opstrt z možnum srećum,
Koga sama ljubav vodi,
Kuda vredna krepost hodi.

Nit Ti ne sme za špot biti,
(Kak, ke ljubav zna vkam iti)
Krvoločne kakve valja;
I, sužanstva nje nevalja.

Iz navade.⁵⁾

Z navade sem, dragi, Tebe oljubila,
Ovak samo Tebe ljubiti se navčila,
Navada ta jako je mi slatka bila,
Ovak, iz navade je postala sila.
Vu tom lepom plamnu, ki je zažgal mene,
Bum gorela, doklam srce mi povene;
Niti bi ja vernost, ku sem Ti imela,
Ne začuvati mogla, da bi taki htela.

¹⁾ Tutto fin ar dal cielo.

²⁾ Sì, Ti credo, amato bene.

³⁾ Povero cor, Tu palpiti.

⁴⁾ Puoi vantare le tue ritorte.

⁵⁾ Per costume.

Čutim si srce prebosti.¹⁾

Jur se srce me prebada,
 Kak da vmreti htel bi sada,
 Nit znam, Bože, vse zmožnosti,
 Gdo mi srce će prebosti.

Ne znam, kamo ću se deti,
 Pomoć z neba ni imeti,
 I kad žalost će se zbrati,
 Na srd u se preobrati.

Gdo zna, kakvo srce.²⁾

Gdo zna, ne li jošće koje
 Srce trape oči Tvoje,
 Kô ne sme za muke svoje
 Prosit te za dare Tvoje.
 Joščće plaha ljubav čedna
 Milosti je, štimam, vredna.

Ako med ljubomornemi srdami.³⁾

Koga ljubomornost peče,
 Če trpi, ter niš ne reče,
 Naj se smili, naj me zvuči,
 Kak se v takvi sili muči.
 Kak se čuvaju pokorni
 Oni hiri ljubomorni,
 Koji vse v obrazu kažu,
 Kamo koga misli važu.

Ne izdati ufanje lepo.⁴⁾

V ufanjih najlepših naj me vukaniti
 Kâ mi dosad jesi hotel pokloniti,
 Z sledom se prezmožneh vitezov pokaži.
 Ime dobro moje z čini nemaži.
 Včini, da vreden odvetek ostavim,
 Vu kom srca moga želje vse ja stavim;
 I da mi se obraz moj ne zarumeni,
 Ako gda na pamet, sinko, dojdeš meni.

¹⁾ Mi sento il cor traffigere.

²⁾ Chi sa, qual cuore.

³⁾ Se fro gelosi zdegni.

⁴⁾ Non tradir la bella speme.